

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za **avstro-ogerske** dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za **vse druge** dežele i. **Ameriko** K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (insetate) se plačuje od četverostopne petit vrste po 12 h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 149.

Telefonska številka 65.

Celje, v ponedeljek, dne 5. julija 1909.

Cekovni račun 48.817.

Leto I.

Angleški finančni načrt ali budget.

III.

Kako pospešiti razvoj narodnih virov.

Podoben davek v odmeri od pol pennyja (5 vin.) od funta (24 K) predlaga George tudi na one rudnike, katerih lastniki ne izkoriščajo, čeprav imajo v ta namen državno licenco.

Lloyd George namerava napraviti konec tudi neopravičeni dobičkaželjnosti veleposestnikov. Zemljiška posest je na Angležkem že skoro izključljivo v rokah veleposestnikov, tako da so mala in srednja posestva že skoro popolnoma izginila. Veleposestniki dajejo posamezne farme (zemljišča z gospodarskimi poslopji, delavskimi hišami itd.), farmarjem v zakup, Zakupne pogodbe sklepajo na kratko dobo in tako, da mora po navadi najemnik prepustiti lastniku (veleposestniku) brez vsake odškodnine vse melioracije in vse, kar je storil v zboljšanje najetih zemljišč, ako bi pogodba ne bila obnovljena. Da pa do obnove ne pride, za to skrbi veleposestnik, kateri zahteva vedno višje najemnine ter na ta način izžme iz najemnika vsak vinar dobička. Ta oderuški sistem veleposestnikov ima celo vrsto slabih posledic; glavne so te-le: prvič, da se na ta način onemogočijo vse večje in dražje melioracije, katere bi donosale ne samo najemniku, ampak tudi splošnosti velike koristi; drugič sili najemnika, da svoje delavce odira ter je tako odganja od poljedelstva v mesta, kjer množe vrste industrialnega delavstva ali še bolj število nezaposlenih. Da bi to zlogospodarstvo veleposestnikov vsaj nekoliko omejil, predlaga George, naj se naloži veleposestniku poseben davek v odmeri po 10% od difference med ceno najetega posestva ob začetku najemne pogodbe in ceno ob odpovedi te pogodbe. Vsa zasluga za ta prirastek cene gre najemniku, lastnik ni zato ni ganil z mezincem ter tudi ni izdal vinarja, pač pa je dobival vedno dogovorjeno najemnino; pravično je torej, da plača sedaj, ko je najemniku odpovedal ali onemogočil najemno pogodbo podaljšati, 10% od tega, kar je brez truda na vrednosti svoje lastnine pridobil. George po vsej pravici upa, da bo imel ta davek dober upliv na uspešnejši razvoj poljedelstva.

Davek na luksu. K luksusu prištevajo George predvsem spirituoze in pa tobak ter predlaga naj se poviša dosedanj davek na spirituoze za 3 šil. 9 pens na 1 gallon (4.50 K na 4.54 l), dosedanj davek na tobak pa za 8 pens na en funt (80 vin. na 453 gramov). S tem bi se povišale cene spiritoz in tobaka za 1/3, kar je pa dopustno, ker ne spada ne eno ne drugo med življenske potrebščine, katerim George principijelno prizanaša.

Nadalje predlaga George, naj se poviša davek na točajske licence tako, da bode znašal minimum davka za točajske licence na deželi v vaseh z manj ko 2000 prebivalci 5 funtov (120 K) na leto, ter bode stopnjevito

rastel v primeri s številom prebivalstva do 35 funtov (840 K) na leto v mestih z več ko 100 tisoč prebivalci. Temu davku bodo podvrženi tudi klubi in društva, ki točijo spirituoze svojim članom.

George predlaga nadalje, naj se naloži davek na bencin in petrolej **za automobile** v odmeri 3 pens za 1 gallon (30 vin. za 4.54 l). Ta davek za automobile bi dajal na leto 600 tisoč funtov (14.400.000 K) ter bi se stekal v poseben fond, iz katerega bi se plačevale podpore za zgradbo novih in za popravilo starih cest; za napeljavo cest okolo vasi mesto skozi vasi itd. Vlada bi dajala iz tega fonda podpore občinam in okrajem tudi za nakup zemljišč, ki bi se lahko razvila v nove vire dohodkov.

(Dalje prih.)

Politična kronika.

v **Položaj.** Pogajanja z obstrukcijskimi strankami obetajo mnogo uspeha. Češki agrarci so pripravljeni opustiti obstrukcijo proti temu, da vlada dovoli devet milijonov za povzdigo poljedelstva. Poleg tega bode država plačevala tudi po en milijon podpore za centralo za unovčenje živine, kakor tudi še nekatere druge podpore, katere bodo pa uživali seveda le samo prav bogati kmetje in veleposestniki, mali kmetje in kajzarji, katerih je med Slovenci ogromna večina, ne bodo imeli od vsega tega ni najmanjše koristi. S slovenskimi klerikalci se hoče vlada drugače pobotati, obljublja jim baje neke koncesije na šolskem polju, s katerimi pa dr. Šusteršič še ni zadovoljen. Kakor listi poročajo, se vlada nadja priti do torka že do popolne sprave ter upa, da bode že v sredo mogoče začeti z reševanjem delovnega programa. Nemci so silno nezadovoljni, da si hoče vlada obstrukcijo odkupiti, ko jim je bil baron Bienerth vender obljubil, da ne dovoli obstrukcionistom nikakih koncesij za umaknitev njih nujnih predlogov. Nemci groze, da ako baron Bienerth prelomi dano jim besedo in da kljub temu obstrukcionistom kake koncesije, da bode vsled tega razmerje med njimi (Nemci) in vlado popolnoma spremenjeno, kajti temu treba napraviti konec, da bi se vlade od obstrukcije s koncesijami in darovi odkupovale.

v **Pogajanja med Italjani in Jugoslovani** se bodo ta teden nadaljevala in kakor je upati tudi dokončala. Italjanska državnozborna delegacija pravi, da ni opravičena ponujati Slovincem v imenu tržaškega mestnega sveta kakoršne si bode koncesije na šolskem, pripravljena pa je posredovati med Jugoslovani in liberalno večino mestnega sveta tržaškega. kateri ima v tem zadnjo in odločilno besedo. Italjani se nadjajo, da pride do sporazumljenja ter da dobe še letos pravno fakulteto v Trstu.

v **Pooblastilni zakon in planinske dežele.** Kako jalovi so izgovori naših klerikalcev, ki trde, da iz ljubezni do svojih kmečkih volilcev obstruirajo proti

pooblastilnemu zakonu in proti trgovinski pogodbi z Romunskim, sodimo lahko po tem, da je v pooblastilnem zakonu določba, da je iz balkanskih držav dovoljen uvoz mesa samo v določena mesta katerih je vseh skupaj samo trinajst in od katerih ni v vseh planinskih deželah nobenega. Čemu torej ves ta krik? Ogromna večina klerikalnih volilcev bo prej ko slej živela brez mesa, ker si ga ne more in ne bode mogla kupovati, bode pa kmalu brez kruha, ker svojega žita nima za celo leto dovolj in si moke vsled nečuvne draginje ne bo mogla več kupovati. In to naj bi bila slovenska kmetška politika?

v **V delegacije** sta izvoljena za Češko: dr. Kramar in dr. Masaryk. Prof. Masaryk bo govoril v delegacijah o protisrbskem procesu v Zagrebu. Za Štajersko bo Nemce zastopal klerikalec Schoiswohl, kranjski Slovenci še niso izvolili svojega delegata.

v **Pred nadaljevanjem obstrukcije** svari „Čas“ v svojem uvodniku od 4. tm. ter pravi: „Kdor razmišlja o političnih razmerah v državnem zboru ter ne misli samo na danes ampak na jutri, mora pred njo svariti. Obstrukcija je naprjena proti Bienerthovi vladi in proti pooblastilnemu zakonu. Pri tem se pa pozablja na to, da so pooblastilni zakon vzajemna stvar avstrijske in ogrske vlade ter da udarec namerjen na Bienertha ga more samo posredno zadeti. Kdor je hotel vreči Bienerthovo vlado, ki nam je neprijazna, bi bil moral mahiniti po njej pri — „proračunu“. V nadaljnjih izvajanjih kaže nepremišljenost obstrukcije in nje možne slabe posledice za nas ter zaključuje z željo, da bi se ji napravilo konec.

v **Seja dne 4. tm.** Nadaljuje se debata o Metelkovem nujnem predlogu. Posl. Seliger (nem. soc. dem.) obsoja preganjanje čeških manjšin v ponemčenih krajih. Socijalni demokratje bodo glasovali za nujnost Metelkovega predloga ter bodo v podrobni debati razvili svoj program o narodnih manjšinah. Na to je začel govoriti posl. Grafenauer. Govoril je slovenski. Njegovi klubovski tovariši so se ves čas z medvskliki mešali v njegov govor. Grafenauer je prosil naj bi se seja pretrgala ter naj bi se mu dovolilo nadaljevati v prihodnji seji. Tej želji se je ugodilo. Prihodnja seja bo v torek.

v **Ogrska kriza.** Zopet sprijaznena Kossuth in Justh sta se v svojih računih zmotila. Vlade ne dobi v roke ne eden ne drugi, krona je mariveč sklenila, naj se razvozlanje krize odloži do jeseni in naj čez poletne počitnice ostane dosedanj kabinet z dr. Wekerlom na čelu na vladi. Kraljev poverjenik Lukacs se ne bo več pogajal ne s Kossuthom ne z drugimi politiki, vsa politična vprašanja bodo počivala do jeseni. Dr. Wekerle je šel 4. tm. k cesarju v avdienco ter je dobil nalog ostati s celim kabinetom še nadalje v uradu.

Dnevna kronika.

z **Turska železnica.** Danes je bil slavnostno predan prometu zadnji del one velike železniške proge, ki tvori drugo železniško zvezo med severom monarhije in Trstom; v prisotnosti cesarja in državnih dostojanstvenikov je bila otvorjena proga čez Ture. Ta sečaj zvršena druga zveza alpskih in zaalpskih dežel s Trstom ima dolgo zgodovino za seboj. Trideset let so jo zahtevali zastopniki raznih dežel, delili so se pa na več skupin, katerih vsaka je zahtevala drugo progo. Tako so zahtevali jedni, naj bi vodile ta proga čez Loko-Ljubelj (pozneje čez Karavanke), drugi, naj bi šla čez Predil-Ture. Koncem devetdesetih let je prišlo do kompromisa med obema skupinama in Körberjeva vlada je predložila zbornici l. 1900 zbornici železniško predlogo, katero sta junija meseca istega leta obe zbornici sprejeli in ki je bila tudi takoj sankcionirana. Ta predloga je je obsegala načrte nekaterih železniških prog v sudetskih deželah, v Dalmaciji ter načrt druge zveze v Trstom, sestojče iz prog: čez Ture, čez Karavanke (Celovec-Beljak-Jesenice), Bohinjska železnica (Jesenice-Gorica) ter nadaljevanje te proge Gorica-Trst, nadalje Pirnska železnica in proga čez Wechsel. Z dovršitvijo proge čez Ture je druga zveza s Trstom dosežena. Železniška razdalja med Solnogradom in Trstom, med Lincem, Prago in Trstom, med Monakovim, Berlinom in Trstom je skrajšana za 207 do 238 kilometrov. Zveza med Koroško in Salcburškim je neizmerno okrajšana. Poskrbljeno je, da se po novi progi uvedejo nove ekspresne zveze med Monakovim in Trstom, nadalje čez Heb-Solnograd-Beljak, kakor tudi Berolin-Praga-Celovec-Trst. Nemci po vsej pravici upajo, da bode nova zveza s Trstom mnogo pripomogla k okrepitvi nemškega življa v Trstu ter pozivajo vse avstrijske Nemce kakor tudi Nemce iz rajha, naj izkoristijo novi položaj v to, da utrde svojo pozicijo ob Adriji in sicer v prvi vrsti proti nam Slovincem in Hrvatim. Nemskim kapitalistom in podjetnikom ni treba tega posebno priporočati. Nikdo ne zna bolje izkoriščevati nova prometna sredstva in nove gospodarske zmožnosti v svojo korist kot oni. Mi bi samo želeli, da bi se tudi med našimi trgovci in podjetniki našlo dovolj podjetnih ljudi, ki bi znali odbiti nameravani nemški naval na Adrijo in na naše ozemlje ob novi železniški zvezi s Trstom.

z **Umrli** je na Dunaju bivši krščansko-socijalni poslanec Jožef Gregorig.

z **Vohun Vrdoljak**, o katerem smo zadnjič poročali, da je bil pred zadersko poroto zaradi falzificiranja vrednostnih kuponov, je bil oproščen. Pravorek porotnikov je zbudil veliko senzacijo. Drž. pravdnik je prijavil ničnostno pritožbo.

Dopisi.

u **Iz Vuzenice.** Dne 29. junija 1909 je priredila naša požarna bramba

Darujte za Narodni sklad!

pri g. Schebrecku vrtni koncert na čast gasilnim društvom, katera so se udeležila letošnjega okrajnega zborovanja. Ker je sploh vsako tako društvo nepolitičnega pomena in ker se posebno med tukajšnjimi gasilci prištevata pretežna večina k zavednim Slovincem, želel je načelnik naše požarne brambe, da se vrši veselica popolnoma v sonarodnem značaju, toda g. Kafel obrača, Bismarckovci pa obrnejo. Jedva dojdejo nekateri „prvaki“, že jih pozdravi slavnoznani g. Metinger (po domače Stopar) s šopkom modriža in hrastovega listja, katerega prej nikjer ni bilo videti. Zlasti ob se je „der intelligenteste (und fescheste) Mann von Saldenhofen“ pri tem zmotil v osehah; kajti žel je za ta svoj junaški čin samo ironično zahvalo. Kmalu nato pa se zasliši iz nekega kotička izdajalska pesen „Die Wahl am Rhein“; pričakovali so menda dotični pevci, da bode saj ta izzivajoč napev nekoliko razburil slov. duhove!? Toda ostali so mirni. Očita se nam Slovincem pri vsaki priliki, da brez vzroka najjimo sovraštvo do Nemcev; mari naj ljubimo in spoštujemo take prenapeteže in nestrpnosti? Bog daj norcem in vladi pamet!

Pa še drug zanimiv prizor se je doigral ta večer. Zbrale so se nekatere uglednejše osebe v pozni uri še na kegljišču. Toda komaj začnejo igrati, že pridrvi noter g. Germut in kriči po svoji stari surovi navadi nad kegljaci, češ on je kegljišče za se in za svoje prijatelja najel. Seveda so naši igralci takoj odnehali; kajti vsak pameten in trezno misleč človek se bo najpristnejše zahvalil za čast, da bi bil prištet v njegov prijateljski krog. G. Germut mi naj nikar ne zameri, da sem mu resnično povedal in si naj tudi nikar ne misli, da še lahko sedaj z drugimi ljudmi komandira, kakor je svoj čas kot stražmešter v Gornjem Gradu! In če se do danes še ni bolj izolikal, mu ne smemo tega v zlo šteti; kajti njegov „Leibjournal“ je „Štajerc“, kateri je gotovo vsakega svojega pristaša le pokvaril in zastrupil; ni li zato upravičen njegov priimek „giftna krota“? Toda vrnimo se k izpraznjenemu kegljišču, katerega zasedejo po kratkem odmoru g. Germut, njegova „ugledna“ boljša polovica, Stopar in drugi. Prične se nova igra: Germut keglja, Germutinja in Stopar pa se tajinstveno pogledujeta za njegovim hrbtom. Naenkrat se sprete ta dva možakarja in jeden zagrozi drugemu, da mu bo kroglo zagnal v glavo. Škoda, da si nista nekoliko omehčala svoje trde lobanje; to bi bil v istini prizor za bogove! Toda spomnila sta se najbrž v svoji jezi, da je jeden na drugega navezan, in se zopet pomirila. Res globoke prijateljske spona Vaju vežejo, moža časti in poštenja! Konečno bi še nekaj pripomnil. Slišimo namreč, da mislijo Germuta in Stoparja izbaciti iz našega gasilnega društva. Blagor dotičnim, katerim se to posreči! kajti takih ljudi res ne rabimo zraven, kateri celo v požarno brambo narodne prepire sejejo. Sicer se s sličnim postopanjem še prisili Slovence, da odtegnejo v bodoče vsako podporo in sodelovanje. Stoparju pa bi bilo mogoče to zelo ljubo, ker bi se potem še bolj brez skrbi lahko posvetil svoji precej naporni viteški službi.

Štajerske novice.

o Slovenskim trgovcem v uvaževanje! Vsi poštni uradi vodijo za denarne pošiljatve po položnicah in nakaznicah natančno statistiko, da se dožene, koliko je bilo tekom leta slovenskega oziroma nemškega denarnega prometa. Da se pa vknjiži odposlani znesek k slov. denarnemu prometu, je treba slovenskega naslova na tiskovinah, ker se nemški izpolnjene tiskovine vračunajo k nemškemu denarnemu prometu. Naslovi v neslovenske kraje bi se naj glasili n. pr. tako-le: Gospod N. N. Dunaj I. Seilerstätte 5. Da se je znesek vknjižil k slov. denarnemu prometu, je znamenje to, da se da dvojezični recepis. Opozarjamo za to slovenske trgovce, pa tudi denarne zavode in vse slovensko občinstvo, da se blagovoli na to ozirati. Je sicer ma-

lenkost, a take navidezne malenkosti so velikega pomena za upoštevanje našega narodnega življa.

o Zrelostni izpiti na višji gimnaziji v Celju so se danes pričeli. — Udeležili se jih 10 Slovencev in 28 (!) Nemcev. Danes dopoldne so napravili zrelostni izpit trije Slovenci in sicer gg. Brenčič (z odliko), nadalje Čeplak in Čobal.

o Streljanje na dobitke v „Sokolskem domu“ vzbujajo mnogo zanimanja. Včeraj se je izvršil prav lep začetek. Spominjamo slavno občinstvo, da se streljanje nadaljuje vsak dan od 6.—8. ure zvečer. Dobitki so prekrasni — zato na dan narodni strelci!

o Narodna društva, pošiljajte izjave za udeležbo na občnem zboru Zveze nar. dr. dne 11. julija v Celju!

o Zakaj neki imamo v Celju slovenskega slikarja Beveca? Odgovor je lahek: zato, da razni narodni maginatje dr. S., dr. F., D., M., B. itd. dajejo naročila narodnim odpadnikom, zagrizenim nasprotnikom vsega slovenskega Paradisu, Bandeku, Trafenigu itd. Slovenski obrtnik pa naj živi — od zraka in od milostnih pogledov! Pa pravijo, da smo imeli v Celju 20. september 1908.!

v Drzno izzivanje. Že zadnjič smo izrazili veliko nevoljo slov. prebivalstva v Celju in okolici, da je bila na hiši, kjer je nameščena davkarija in pa državno pravdnitstvo, razobešena frankfurtarica. G. Hasenbichl in dr. Bayer se nista čutila dolžna posredovati pri mestnem uradu zaradi takega nečuvnega izzivanja; nasprotno, včeraj ste viseli na hiši dve frankfurtarici in menda naznanjali, da je vhod v državne urade pristopen samo Nemcem. Treba bode zares primernih korakov na pristojnih mestih!

o Umrl je na svojem posestvu v Slivnici pri Mar. nekdanji katehet (od l. 1873 do 1903) na mariborski realki g. Fr. Brelih. Zadel ga je kap.

o Z vlaka je skočil bl. študent pri Mariboru 18letni delavec Plattner. Obležal je mrtev.

o Umor. Iz Ptuja poročajo: V soboto dne 26. junija so našli blizu postaje Sterniša (Sternthal) mrtvo žensko truplo na železniškem tiru. Spočetka se je mislilo, da si je ženska sama vzela življenje. Sedaj je orožništvo dognalo nekaj družera. Blizu mrliča je visel na brzojavnem drogu listek, na katerem je stalo, da se naj ne sumi Antona Kmeteca iz Šikol, ona da se je sama umorila, ker je sita življenja. — Orožništvo je našlo tam tudi dva žrebca s čevljev, ki sta bila — Kmeteceva. Potem je prišla resnica na dan: Kmetec je zvalil že postarno dekle, ki je imela postati z njim mati, na polje, jo tam ustrelil in potem zvelkel mrliča na železnični tir, da bi se mislilo, da jo je vlak povozil. Morilec je že pod ključem.

v Škofov obisk mesta Ptuja sedaj krepko izrabljajo nemški. Kako gniljivo se berejo v — „Štajercu“ slavonspevi na našega g. dr. Napotnika! Nemški je govoril, nemški odzdravil na slov. pozdrav načelnika veter. društva in obsojal v pridigi „narodno gonjo“... Ali g. škof ni čutil, da se z prevelikim bratenjem s ptujskimi nemškutarji postavlja v nasprotje k slovenskem ljudstvu? Pa kaj — njemu mar za to! Saj še eksistira, hvala Bogu — kmečka zveza!

o Nove podružnice Ciril Metodove družbe na Štajerskem se snujejo v St. Pavlu, Gaberju pri Celju, Središču in St. Vidu pri Planini. Pravila podružnice v St. Pavlu so že vložena v potrjenje. Po prizadevanju gđ. Olge Zanierjeve in g. nadučitelja Vidica je pristopilo podružnici že okoli 40 članov in članic. Pravila podružnice v Gaberjih, ki bo imela svoj sedež

v „Sokolskem domu“, so tudi že vložena v potrjenje.

o Notarski izpit je napravil v soboto 3. t. m. v Gradcu g. Franc Košenina, not. kand. na Vranskem.

o Družba sv. Cirila in Metoda naznanja, da je imela od družbenih vžigalic za čas od 1. julija 1908. do 1. julija 1909. — 7.142 K 40 vin. dohodkov. Najiskrenejša hvala družbinemu zalagatelju g. I. Perdanu, kakor tudi vsem zavednim slovenskim trgovcem in odjemalcem! — Slovenci! Zahtevajte in rabite povsod družbene vžigalice!

o Ciril-Methodova slovnost v Trbovljah. Letos ste priredili moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda „pri Špancu“ na predvečer slov. narodnega praznika prav čedno domačo veselico, ki je bila jako dobro obiskana in bode vrgla družbi tudi lep gmotni dobiček. Dopoldne je sicer marsikdo kimal z glavo, ko je gledal oblačno nebo in si mislil, da bo veselica kakor lansko leto nekoliko „mokra“. Popoldne pa se je zjasnilo in slavnost se je vršila na vrtu ob najlepšem vremenu. Naštetjem kar po vrsti posamezne točke slavnosti: Pevsko društvo „Zvon“ v Trbovljah nam je zapelo mnogo prav čedno naštudiranih in lepo podanih pesmi; spočetka bolj umetne, pozneje pa naše stare znanke, narodne pesmi. G. dirigentu Mollu in vsem pevcem zaslužen priznanje. Ta nastop je jasno pokazal krasne sadove enoletnega dela! — Urednik Lesničar je v kratkih besedah očrtal potrebo in namen naše šolske družbe in navduševal na delo za njo. Za zabavo sta izborna skrbela g. Rozin s svojim „skrivnostnim šotorom“, ki je vzbujal neizmerno mnogo smeha. Vspored se je neprestano menjal; enkrat za gospode, enkrat za dame, enkrat nove senzacijske slike — obiskovalci in lepe obiskovalke so se samo čudile, da ni bilo — ničesar videti. Bila je menda v šotoru slaba razsvetljava ali kaj. G. pristav Vučnik je nastopil kot „amerikanski slikar“. Kdor je videl, kako so nastajali pod njegovimi spretnimi prsti na papirju tipi „zadovoljnega krčmarja“, „novopečenega rekruta“, „hudega narednika“, „zadovoljnega kapucinarja“, „največjega prijatelja Slovanov“ (Bismarcka) — ta se je moral smejati in ob jednom umetnika občudovati. Čvetlični šotor je s hvalevredno vnemo oskrbela gspđ. Rezika Pastova; pri prodajanju so ji pomagale gspđ. Spesova, Gutsmandlova in Ocepkova. V šotorju za kavo, likerje itd. so ljubezljivo stregle številnim gostom gospa Kuharjeva in gospodični Cimperškova ter Gorjupova. Pri vходу te je oskrbela v vstopnico gspđ. Raska Frankovičeva. Nekaj novega za Trbovlje je bilo tekmovanje lepotic. Zvečer smo zvedeli, da so bila prisojena darila gspđ. Gusti Krasnikovi prvo, Spes Katici drugo in Eli Gutsmandlovi tretje. — Godbo so vstrajno in požrtvovalno oskrbovali domači fantje, za kar jim gre posebna zahvala. Zvečer se je pa zabaval vsak po svoje: mlajši svet je plesal, starejši si je pa poiskal prijetno družbo za domač razgovor. Največ smeha je bilo v prvem nadstropju, kjer je g. Vučnik pokazal, da je poleg izbornega slikarja še boljši humorist. — O mraku se je zažgal na strmem griču nad vasjo velik kres; topiči so pokali, da je odmevalo daleč tje pod skaloviti Kum! Slavnostni prostor je istočasno razsvetil bengalični ogenj in rakete so švigale visoko proti jasnemu nebesu. — Včerajšnji dan je znova v malem dokazal, da se narodni Trboveljčani pridno gibljejo. Živeli!

o Iz Kapel pri Brežicah. Danes, 3. t. m. so odpeljali tukajšnjo kočarico A. Vodopinc v graško norišnico. Imela je 4 nezakonske otroke ter si

je pridige o priliki misijona v Kapehlah baje tako k srcu vzela, da je zblaznela. Otroke je pustila občini v oskrbovanje. Kaj pravite k temu, gospod župnik? Ali ne bi bilo dobro, da bi si enkrat gospodje misijonarji vse svoje nesrečne žrtve v blaznicah ogledali in prešteli? **Sotičan.**

o Rogaško Slatino je do 2. jul. obiskalo 860 strank z 1.115 osebami.

o Zdravniška praksa na letovišču. Štaj. zdravniška zbornica je izjavila, da zdravnikom ni dovoljeno izvrševati prakse na letoviščih, tudi ne v posameznih slučajih. Dovoljeno je le dati v „prvi pomoči“ svet, potem pa se mora poklicati domači zdravnik.

o Kres na Gradu. Kakor običajno vsako leto, so celjski Slovenci tudi sinoči zažgali na Gradu svoj kres. Občinstva se je nabralo lepo število. — Godba je zasvirala nekaj komadov in pevci so zapeli par pesmi. Umetalni ogenj je oskrboval g. Bouha. V navdušujočih besedah je orisal g. Ivan Prekoršek pomen kresov kot znakov naše narodne zavednosti, obenem pa kot oznanjevalce nevarnosti, ki nam preti od prodirajočega nemštva in ki nas vspodbuja k enotnemu odporu in boju proti tujemu navalu. Naj bi navdušenje pri kresovih ne ugasnilo z njimi vred, ampak naj bi plamenelo v naših srcih naprej in se kazalo v podrobnem praktičnem narodnem delu. — Po kresu se je vršila v Skalni kleti ljudska veselica. Ljudstva je bilo natlačeno polno. — Z Grada se je videlo na razne strani množice kresov, gotovo blizu 100, več kakor katerokoli leto dozdaj. Lepo znamenje slovenske zavednosti. Osobito mnogo kresov je bilo na vojniško stran.

o Iz poštne službe. Imenovan je poštni asistent Franc Irgolič v Mariboru za poštnege oficijala.

o Novi travniški sovražnik. — Poleg suše so napadli pesniške travnike v šentlenarškem okraju v Slov. gor. ogerci (ličinke) rujavega hrošča v tako obilnem številu, da jih pretijo s svojim požrešnim delom uničiti. — Ta mrčes požre travniške korenine docela, trata se kar lušči od zemlje, na kateri mrgoli nebroj dobro rejenih belih ogercev. Te nevarne lise po travnikih se že vidijo od daleč. Posestniki pravijo, da bodo morali travnike preorati in z znova posejati. Učenjakom bode treba misliti na primerna sredstva proti temu škodljivcu. Prizadetim kmetom je nujna pomoč silno potrebna. Ubogi kmet, kaj vse le pride na njega!

a Pristranost c. kr. državnega pravdnitstva. V Ptuj izhajajoče slovensko glasilo „Südmarke“ in avstr. vsenemcev „Štajerc“ hujska številko za številko na lažnjiv in predrzen način proti Slovincem — slepe slovenske kmete in delavce. Pisava tega lista je tako nevarna, da se opravičeno čudimo funkcionarju drž. pravdnitstva v Ptuj, da nikoli lista ne zapleni. Nam je sicer vseeno, kaj piše bivši anarhist o lojalnosti in „veleizdaji“, a prepričani smo, če bi mi na tak način napadali (in imeli bi opravičene vzroke) spodnještaj. nemškutarijo, bi bili v vsaki številki zaplenjeni. Opozarjamo na to okolnost slov. državne poslance.

z Umrl je v Ribnici kaplan Mandeliček. Pogreb se vrši danes.

z Surovosti trboveljskih nemškutarjev. Nocoj ponoči so napadli trboveljski nemškutarji, ki so se peljali iz Celja, v vlakun faktorja „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani g. Čecha. Najhuje sta baje razgrajala neki Jošt in Mahalko. Gosp. Čech je moral poseči po orožju, da se je ubranil nasilnih nemškutarjev. Napadi na slovenske potnike po vlakih in kolodvorih Južne železnice se čudno množijo in je gotovo že

skrajno potrebno, da se nekaj krivcev eksemplarično kaznuje.

Kranjske novice.

z V Trebnjem na Kranjskem, v popolnoma slovenskem kraju, otvori, kakor poročajo ljubljanski časopisi, „Südmarka“ svojo knjižnico. Neverjetno!

z Kmetijska družba kranjska ima danes 5. t. m. občni zbor.

Koroške novice.

d Slovensko šolsko društvo v Celovcu in „družba sv. Cirila in Metoda“. Celovski „Mir“ poroča, da so se pogajanja med obema društvoma zaradi razdelitve delokroga na Koroškem razbila, ker baje šolska družba ni hotela sprejeti pogojev koroškega društva. Zato pojde slednje sedaj na delo, na ustanavljanje podružnic. Želimo društvu uspehov, dasi nismo zadovoljni s cepljenjem moči.

d Velika nesreča se je pripetila na praznik sv. Petra in Pavla v Velikovem. Pripeljal se je v mesto ugledni posestnik Anton Hermeter p. d. Lavre iz Šmarjete. V mestu skoči konju neki pes v nozdrvi, konj se splaši, voz se prevrne, in posestnik in hlapec padeta v izložno okno nekega mesarja, razbijeta veliko šipo ter se silno poškodujeta. Hlapec je umrl še isto popoldne; zapušča ženo in tri nedorasle otroke. Posestnik Lavre pa je 30. m. m. umrl v bolnišnici. Lavrejeva hčerka, ki je tudi bila na vozu, se je k sreči le malo poškodovala.

Primorske novice.

z Kmečka banka v Gorici ima 15. t. m. izvanredni občni zbor.

z Tržaški Slovenci in poljedelski svet. Poslanca dr. Rybač in dr. Ploj sta bila te dni pri poljedelskem ministru dr. Brafu in sta se pritožila, da se je pri zadnjem imenovanju v poljedelski svet popolnoma prezrlo tržaške Slovence. Minister je odgovoril, da ima po pravilih za poljedelski svet le italijanska kmetijska družba pravico do pošiljanja svojega zastopnika vanj; obljubil je, da bode s spremembo pravil poskrbel, da se bo v prihodnje upoštevala tudi slov. kmetijska družba.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Včerajšnja poročila.

Cesar in Bienertov kabinet.

v Praga, 4. jul. „Narodni listy“ poročajo iz Dunaja: Ministerski predsed-

nik Bienert je poročal, v sobotnem ministerskem svetu, ki je trajal čez šest ur, o svoji avdijenci pri cesarju. Mnenje je prevladovalo, da se je cesar izrazil za pogajanja s slovanskimi strankami. Po dokončanem poletnem zasedanju državnega zbora je smatrati nalogo Bienertovega kabineta v sedanjih oblikah za končano.

Različne novice.

a Ljubljana, 4. jul. Z ozirom na sklep ljubljanskega občinskega odbora, da prevzame mesto dosedaj deželno gledališče v svojo last, nameravaj. Nemci takoj pričeti s stavbo nemškega gledališča. Stavbeni fond je s cesarjevim darom narastel na okroglo 700 tisoč kron.

a Berlin, 4. jul. Niti Turčija niti Grška ne tajita, da se pripravljata na eventuelno vojsko zaradi Krete, katero že 24. julija zapuste evropejske posadke.

a Teheran, 4. jul. Med revolucijonarji in šahovimi kozaki je prišlo do spopada, pri katerem je padlo 12 revolucijonarjev, 3 kozaki in jeden častnik.

a Madrid, 4. jul. Španski kralj Alfons je zbolel na vratu in sicer težko.

a Metz, 4. jul. Sem je dospel z zračno ladijo Zeppelin iz Biberacha čez Karlsruhe major Sperling. Vožnja in izkrcanje sta se izvršila gladko in brez neizgode.

v Petrograd, 4. jul. Od včeraj je na koleri 54 ljudi na novo zbolelo in umrlo. Bolnikov na koleri je sedaj 672.

v Mesina, 4. jul. Danes zjutraj je nastal v razvalinah blizu Forrente Bocetta požar, katerega so pa vojaki in mornarji hitro pogasili. Ob 3. zj. se je zemlja tresla, ob 2'25 popoldne pa je bil močen potresni sunek, kateremu je ob 2'45 sledil še jeden.

Današnja poročila.

Kršenje imunitete poslanca Novosela.

z Budimpešta, 5. julija. (Brz. „Nar. D.“) Državni zbor, kateri je bil sklican na prošnjo hrvatsko-srbske koalicije, je brez debate odkazal zadevo kršenja imunitete pri hrvaškem delegatu dr. Novoselu imunitetnemu odseku. — V ostalem je pa sklenil ostati pri svojem sklepu z dne 26. aprila, da ne bo zbroval do rešenja sedanje ministerske krize.

z Budimpešta, 5. julija. (Brz. „N. D.“) Imunitetni odsek je enoglasno konstatiral kršenje imunitete hrvaškega delegata dr. Novosela.

z Budimpešta, 5. julija. (Brz. „N. D.“) Danes se je vrnil ministerski predsednik Wekerle semkaj in konferiral s Kossuthom in Justhom.

Otvoritev turske železnice.

v Beljak, 5. jul. (Brz. „Nar. D.“) Cela dravska dolina od Beljaka do Špitala se je slovesno pripravila za cesarjev sprejem. Vsi kolodvori so v zastavah in zelenju. Posebno velike priprave so se izvršile v Špitalu.

v Gašteljske toplice, 5. jul. Otvoritev železnice skozi Visoke Ture se je izvršila v navzočnosti cesarja, nadvojvode Eugena, železn. ministra Wrbe, mnogih civilnih in vojaških dostojanstvenikov ter državnih in deželnih poslancev.

Različne novice.

z Dunaj, 5. julija. (Brz. „N. D.“) Določilo se je sedaj definitivno, da se cesar poda 10. julija na počitnice v Ischl.

z London, 5. julija. Angleška vlada je dala nalog za zgradnjo ogromne zračne ladije za vojaške namene.

z Novi Jork, 5. julija. Tukaj se je zgodila huda nesreča. Vsled nezgode je sel zrakoplov, v katerem se je nahajala neka ženska, na zemljo in to uprav nad omrežjem, ki je prevajalo sila močen električen tok. Ta je žensko zgrabil in jo pred očmi mnogoštevilnega občinstva umoril. Predno se je posrečilo tok zapreti, je ženska padla mrtva na tla.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

88. dan razprave.

Nadaljuje se zaslišanje Jakoba Figurića. Nato se zasliši Marko Pavičić iz Stare Gradiške. Videl je „pojave“, kakor jih slika obtožnica. — Priča Ivan Lavrić iz Stare Gradiške, mizar, pripoveduje enako. Videl je sliko kralja Petra, kje, ne ve. Bojkot Srbov, ki nečejo pri njem dati delati, čuti. — Priča Tomislav Matić iz Stare Gradiške vsled strahu pred grožnjami ne izpove, zato se prečita njegova prva izpovedba.

Nato pridejo na vrsto „splošne priče“, t. j. priče o „splošnih pojavih“. Panta Mihajlović iz Kamenice. Odločno zanika, da bi bil v preiskavi, kakor je to zabeleženo v zapisniku, rekel o obtožencu Todoroviću, da bi bil ta nekoč dejal: Tukaj bo zavladal kralj Peter, tu bo Srbija.

Priča Iefta Todorović iz Kamenice prizna, da ima v hiši sliko kralja Petra in da jih je v Kamenici še več. — Stevan Gajdošević iz Kamenice govori drugače nego v preiskavi. Pravi, da danes govori resnico, in da se ne spominja več, kaj je v preiskavi govoril. Drž. pravdnik izjavi, da za sedaj ne postopa proti njemu, a pravi, naj se pričo pridrži.

Mnenje vlada, da bo najkasneje do sobote zaslišanje prič pri kraju. Potem pride na vrsto — Nastić.

Po svetu.

d Škandali v madžarski deklški šoli. V deklški šoli v Körmöczbanya so zasledili strašne npravne škandale.

V disciplinarni preiskavi zaradi npravnih hudodelstev nad šolskimi dekletki so ravnatelj in več učiteljev. Očetje oskrunjenih deklic so že lani vložili pritožbe pri županu, a on ni nič ukrenil. Zato je tudi on v preiskavi. Dežela „viteštva“!!

z Koliko železne rude je še na svetu? Nekateri trde, da sestoji notranost naše zemlje z železnih rud in da je vsled tega ta za človeško pleme tako potrebna ruda neizčrppljiva; drugi zopet trde, da to ni res, da so mariveč skladi železne rude že zelo omejeni ter cenijo skupaj na približno 9000 milj. ton. Od te množine spada na Nemčijo 2200 milj. ton, na Ameriko 1100 milj., na Anglijo celo samo 220 milj. ton. Ako bi bilo to res in ako bi konzum železa tudi ne rastel, kar pa ni verjetno, bi v 90 letih človeštvo porabilo vse železo, kar ga je še na svetu.

z Za zrakoplovstvo. V proračunski debati je naučni minister grof Stürgkh izjavil, da se osnuje na dunajski tehniki stolica za zrakoplovstvo ter da so zato postavljeni v državni proračun potrebni krediti. Drugod store pa privatniki največ za razvoj letalne tehnike. Veleindustrijalec Henry Deutsch je daroval vseučilišču v Parizu 500 tisoč frankov za osnivanje in vzdrževanje zrakoplovskega instituta ter je obljubil plačevati še po 15 tisoč frankov na leto v ta namen. Isti univerzi je daroval tudi grški industrijalec Bazil Zuckarow 700 tisoč za osnivanje posebne stolice za zrakoplovstvo.

z Politični umor. Javni notar pri Sv. Ivanu Zelini na Hrvatskem dr. Marinić, ljut pristaš dr. Franka, je v prepiru o političnih zadevah ustrelil z revolverjem v trebuh tamošnjega uglednega trgovca Ljubomira Puceka, ki je v zagrebški bolnišnici izdihnil. Pucek je bil odločen pravaš, a nasprotnik protihrvatske politike žida Franka.

z Hrvatsko gledališče v Zagrebu. Hrvatski skladatelj Srećko Albini je imenovan za ravnatelja hrvatske opere, igralec Rajić-Lonjski pa za reditelja drame.

z „Merkurjev“ konkurz. Sodnijsko postopanje je doslej dognalo, da je ravnatelj zadruge Hromatko opeharil banko za visoke svote. Preiskava se nadaljuje.

Narodni gospodar.

VI. poročilo o stanju hmelja v drugih krajih.

Žatec, dne 1. julija 1909. (Izvirno poročilo hm. društvu v Žalcu.) Stanje hmeljskih nasadov v vseh treh žateških okoliših (mesto, okraj in okrožje) je jako različno. Polovica vseh nasadov je lepa in prav lepa, v 1/4 je dospela rastlina do polovice drog, oziroma žic, v 1/4 pa je komaj toliko napredovala, da se trte še le privezujejo na droge. To neenako stanje so povzročili deloma bolhači, deloma mrzle noči, kakor tudi suša meseca majnika in začetkoma junija.

Obili dež zadnjih tednov je poskrbel zemljo z zadostno množino mokrote za nekaj časa; sedaj potrebujemo lepo vreme, sosebno tople noči.

Udobno urejena ter opremljena z naj-novejšimi pomožnimi stroji, z modernimi črkami in okraski se priporoča slav. občinstvu, korporacijam, društvom in uradam v izdelovanje vseh v svojo stroko spadajočih del od najprostejših do najfinejših izpeljave. — Vezanje knjig za privatnike, društva in korporacije se izvršuje v najkrajšem času. — Strogo solidno delo.

SVOJI K
SVOJIM!

ZVEZNA
KNJIGOVEZNICA
V CELJU

Schillerjeva cesta šte. 3.

Hmeljskih ušic je veliko najti v vseh treh okoliših, posebnost pa v nižje ležečih, slabo razvitih nasadih, med tem ko krepko rastočim ne morejo toliko škodovati. Leta 1903. je le-ta škodljivec ugonobil ves, leta 1906. pa $\frac{3}{4}$ vsega pridelka; od nadaljnjega vremena je odvisno, ali bo leto boljše ali še slabše.

Nekateri hmeljarji preganjajo škodljivca s škropljenjem; večina pa opušta to deloma zaradi stroškov. deloma zaradi nizke hmeljske cene.

Theodor Gauba,
poslovodja Zaveze hmeljarjev
Ravnatelj **A. Bauer,**
hmeljarski konzulent.

Norimberk, dne 2. julija 1909.
Včeraj je bilo nebo sicer oblačno, vendar ni deževalo, danes pa dežuje neprenehoma. Stanje hmeljske rastline, kakoršno je bilo objavljeno zadnje dni, se gotovo ni zboljšalo. Temperatura je za sedanji čas izvanredno nizka in prekorači malokada 10° C. Včeraj je bilo na trgu prodanih 200 bal in sicer 150 za inozemske in 50 za tuzemske odjemalce in sicer prve od 23—30 M in druge od 55—60 M za 50 kg (1 marka = 1 K 20 vin.) Hmeljarji zanesljivo pričakujejo še boljše cene. (Die Stimmung ist als fest, die Tendenz als steigend zu bezeichnen).

Geisenfeld (Hallertau), dne 1. jul. 1909. Vsled obilega dežja se je hmeljska rastlina zelo okrepčala in raste bujno.

„Allg. Brauer- u. Hopfenzeitung“.
Norimberk.

Opozorjamo na današnji oglas Kolinske tovarne za kavine primesi,

o katerih podajamo naslednje poročilo, da seznanimo slovensko javnost s tem slovanskim podjetjem. Kolinsko tovarno za kavine primesi je poklical v življenje arhitekt Č. Krička, ki je že leta 1894 izdelal vse priprave za ustanovitev te tovarne, kakor tudi za zgradbo

sušilnic za cikorijske korenine. L. 1895. je bila dograjena nova tovarna v Kolinu in sušilnica v Rečianih in istega leta se je že pričelo z izdelovanjem in razpečevanjem Kolinske cikorije. Mladopodjetje se je moralo v početku svojega obstanka boriti z raznimi težočami, kajti tudi na Češkem je še pri večini konzumentov vladalo napačno mnenje, da slovanski izdelek po svoji kakovosti ne more dosegati nemških izdelkov. Vztrajnosti ustanoviteljev pa se je vendar posrečilo, polagoma pospešiti razvoj podjetja in pridobiti stalen krog odjemalcev za slovanski izdelek. Zanimanje za to podjetje se je nepričakovano pomnožilo, ko se je leta 1898. pretvorilo v delniško družbo češkomoravskega trgovstva s temeljno glavnico 600.000 kron. Rapidno se množači promet je primoral družbo, da je ustanovila podružnično tovarno v Prostějovu na Moravskem, v kateri namen je bila izdana nova emisija delnic v znesku 400.000 K. Obe tovarni se nahajata danes v najživahnejšem obratu in nemški konkurenci je bil z dosedanjimi imenitnimi uspehi tega podjetja zadaj občuten udarec. Letos je napravila družba v svojem razvoju pomemben korak naprej s tem, da je od g. Ivan Jelačina kupila tvrdko in varstvene znamke „Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani“ ter se tako približala narodnemu trgovstvu na slovanskem jugu. Delniška glavnica je bila za prve potrebe zopet zvišana za 200.000 K, katere delnice so bile določene v nakup slovenskim, hrvatskim in srbskim trgovcem. V Ljubljani se združila še v tekočem letu popolnoma novo po najmodernejšem načinu urejeno tovarno, tako da postane Kolinska tovarna za kavine primesi podjetje vsega slovanskega trgovstva in tudi v naših krajih doseže ono stopnjo v tej industriji, ki jo zavzema dosedaj nemška konkurenca. Podjetju, ki prinese v Ljubljano novega gospodarskega napredka, želimo na slovanskem jugu najboljšega uspeha ter njega izdelke vsem slovenskim rodbinam najtopleje priporočamo.

V Ljubljani vzame učiteljska rodbina v lastni vili, ležeči v najlepšem in najzdravejšem delu mesta še nekaj

dijakov

v oskrbo. Lep vrt in kopeli doma na razpolago. — Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo tega lista. 316 2-2

Loterijske številke.

Trst, dne 3. julija 1909! 13, 81, 21, 4, 40.
Linc, „ „ „ „ 76, 52, 15, 50, 31.

Pozor trgovci!

Dobro idoča trgovina z mešanim blagom se odda takoj v najem. — Potrebni kapital 50.000 kron. Slovenci imajo prednost. Vse natančneje se izve pri **Jožef Berlisgu** v Rogatecu. 319 3-1

Trgovski pomočnik

izvežban v trgovini z mešanim blagom 25 let star — z dobrimi spričevali, zmožen slovenskega, hrvatskega in nemškega jezika, išče takoj službo v večji trgovini. — Cenjene ponudbe na upravnistvo „Narod. Dnevnika“ pod šifro „**Soliden 100**“.

Mlad

trgovski pomočnik

mešane stroke in eden

krepek učenec

iz boljše niše, se sprejmeta takoj v trgovino. — Kje, pove upravnistvo „Nar. Dnevnika“. 314 3-3

Darujte za Nar. sklad!

Dobro idočo

gostilno

prevzamem takoj v najem ali kasneje. — Ponudbe naj se pošiljajo na naslov

A. Beker, Zagreb

310 Preradovičeva ul. 3. 8-5

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru

v dr. Rosinovi hiši, Tegethoffova c. št. 16

se priporoča slavnemu občinstvu v izdelovanje vsakovrstne obleke za gospode. — Velika zaloga blaga na razpolago. 39 51—21

Cene nizke. — Postrežba točna.

Kolinska tovarna

za kavine primesi

== v Ljubljani ==

priporoča slovenskim rodbinam

„Kolinsko“, „Zvezdno“

in

„Ciril-Methodovo cikorijo“.